OPENBAAR

Besluitenlijst Oordeelvormende vergadering II van 17 juni 2024.
Aanvang: 19:30 uur – Zaal Lintelo

Aanwezig:	**Voorzitter:** Mevrouw Diepenbroek.
	De leden: mevrouw Kraaijenbrink (alleen punt 2) mevrouw Deunk (alleen punt 3) mevrouw Lankhof (alleen punt 4), mevrouw Oonk, mevrouw Houwers-Den Tuinder, mevrouw Massop, de heren Wijbrans, Walter en Van der Graaff.
	Namens het college: Agendapunten 2 en 3: wethouder Wikkerink. Agendapunt 4: burgemeester Stapelkamp
	Griffier: De heer Fiering

1. Opening
De voorzitter opent de vergadering en heet eenieder welkom.

2. Voorstel kennis te nemen van de jaarstukken 2023 en een zienswijze indienen t.a.v. de conceptbegroting 2025 van de GGD.	

Eerste termijn.
Mevrouw Oonk geeft aan dat haar fractie akkoord gaat met het voorstel. Er wordt geïndexeerd met 7,48%. Dat is conform de afspraak. Zij vraagt of het college met haar eens is dat indexeren met dit percentage niet vol te houden is. Wellicht moet hierover een nieuw besluit worden genomen. Aan de GGD wordt gevraagd om mee te denken over een sluitende begroting. Is dit wel stevig genoeg en moeten er geen scenario's door de GGD worden uitgewerkt? Goed dat IZA/Gala in combinatie met de GGD wordt uitgezocht. Graag de effecten aan de raad kenbaar maken. Er moeten geen dubbele werkzaamheden worden verricht. Eens met het voorstel over het instellen van een raadsadviescommissie.
De heer Van der Graaff geeft aan dat zijn fractie akkoord gaat met het voorstel. De GGD is een stevige organisatie waaraan de gemeente voldoende moet bijdragen. Hieraan wordt voldaan. Discussiepunt over IZA/Gala. De GGD heeft van oudsher de wettelijke taak inzake adviseren over de publieke gezondheid. Dat komt ook terug in de inwonerbijdrage. Echter IZA/Gala wordt hier ook bij de GGD belegd. Wat betekent dit voor de inwonerbijdrage. Er is meer behoefte aan duidelijkheid en wanneer kan de raad deze duidelijkheid verwachten. Dubbele werkzaamheden moeten worden voorkomen.
De heer Wijbrans zegt dat zijn fractie akkoord te gaat met het voorstel. Gevraagd wordt of deze zienswijze voldoende draagvlak heeft bij andere deelnemende gemeenten?
Mevrouw Massop zegt dat bij de behandeling van de uitgangspunten gesproken is over de vaccinatiecentra. Het Rijk zou dit moeten bekostigen, maar dit brengt voor plattelandsgemeenten extra kosten met zich mee. Dat is een financieel risico. Er wordt een gezamenlijke zienswijze ingediend. Haar fractie hecht eraan om zich te houden aan de afgesproken indexatie. Haar fractie kan instemmen met de zienswijzen met één kanttekening. De GGD wordt gevraagd mee te denken over de keuzes als de gemeenten in 2026 veel minder geld ontvangen uit het gemeentefonds. Daarnaast is aangekondigd dat er € 300 miljoen bezuinigd moet worden op preventieve gezondheid. Als deze bezuinigen in 2026 invloed hebben op het budget van de GGD, dan kan dit niet alleen binnen de begroting van de GGD worden opgevangen. Er moeten dan keuzes worden gemaakt t.a.v. de taken. Het standpunt van de fractie is, dat de taken op het gebied van preventie en publieke gezondheid zoveel mogelijk intact moeten worden gelaten. Het is ondoenlijk om alle documenten behorende bij dit voorstel door te lezen. Wellicht in de toekomst werken in gezamenlijkheid. Ieder een afzonderlijk deel bestuderen.
Mevrouw Kraaijenbrink zegt dat haar fractie akkoord gaat met het voorstel. Veel onzekerheid is er over de kosten en werkzaamheden die er zijn en komen rond de nieuwkomers. Het is moeilijk in te schatten wat dit gaat betekenen, maar dit moet wel in de gaten worden gehouden. Er zijn ook zorgen over het hoge ziekteverzuim in de personele omstandigheden. Gehoopt wordt dat de invoering van HR21 ervoor zorgt dat de GGD een aantrekkelijke werkgever wordt en blijft. Ten aanzien van de vaccinatiecentra

moet de vinger aan de pols worden gehouden. De GGD schuift het af op Yunio. Afgevraagd wordt of samenwerking met Yunio mogelijk en wenselijk is. Hoe ziet de wethouder dit?
Mevrouw Houwers zegt dat haar fractie kan instemmen met het voorstel. Wat betreft de eenmalige verhoging van de inwonerbijdrage wordt opgemerkt, dat tijdig keuzes gemaakt moeten worden op welke wijze de begrotingen de komende jaren sluitend gemaakt kunnen worden.
De heer Walter doet de oproep of het een onsje minder kan. Dat zal gezamenlijk met andere gemeenten moeten plaatsvinden. Graag de vinger aan de pols houden. Akkoord met het voorstel.

Discussiepunt:

- Voorkom dubbele werkzaamheden ihk van IZA/Gala

Reactie college:
Wethouder Wikkerink verwacht dat de gezamenlijke zienswijzen door de GGD ter harte worden genomen. De GGD wil in gezamenlijkheid bekijken op welke wijze een sluitende begroting voor 2026 kan worden opgesteld. Dat is wel een uitdaging omdat het Rijk € 300 miljoen wil bezuinigen op publieke gezondheid en dat is juist de taak van de GGD. De 7,48% indexatie is fors, maar het is een door de raden vastgesteld systeem. Dit systeem wordt ter inzage gelegd. Als je dat wilt veranderen, dan wordt je waarschijnlijkheid geen spekkoper. Dan kan het best weleens tegenvallen. Op basis van dit systeem kan vooraf globaal worden berekend wat de indexatie zal worden. Er komt een vaccinatieprogramma voor kinderen van 5 t/m 18 jaar. Yunio verzorgt de vaccinatie van 0 t/m 4 jaar. Aalten vindt het belangrijk dat in deze vaccinatiecentra het gesprek plaats vindt om de vaccinatiegraad te verhogen. Het is een andere manier van vaccineren van kinderen. Het is geen massawerk. Bezien wordt of deze vaccinatiecentra bij Yunio ondergebracht kan worden. Dit wordt nog een uitdaging. Er komt hiervoor een rijksvergoeding, maar niet bekend is of alle kleinschalige centra hiervan kunnen worden ingericht. Er komt een raadsadviescommissie voor de VNOG en GGD waarin specialisten zitting kunnen nemen. De raad stelt daarnaast binnenkort ook raadrapporteurs voor verbonden partijen vast; ook voor de GGD.
IZA/Gala gelden gaan naar de gemeenten. GGD heeft ook een taak mbt de publieke gezondheid. Soms overlapt dat. Vandaar dat in de Achterhoek de GGD betrokken is bij de uitvoering en het werkprogramma IZA/Gala om overlapping te voorkomen. Werkzaamheden uit IZA/Gala welke door de GGD worden verricht, hoeven niet meer door de gemeenten te worden gedaan. Daar zijn de gemeenten alert op. Dubbele werkzaamheden en dubbele financiering is onderkend, maar er zijn maatregelen getroffen om dit te voorkomen. Ziekteverzuim. De GGD NOG is één van de kleinste organisaties van Nederland. Er is een behoorlijke werkdruk. Daarom wordt voor een aantal taken samengewerkt met de VNOG, Regio Twente en Arnhem om de werkdruk te verminderen. Enkele langdurige zieken zijn niet meer werkzaam bij de GGD.

Tweede termijn.

Discussiepunt: Voorkom dubbele werkzaamheden ihk van IZA/Gala
De heer Van der Graaff: Geen discussiepunt meer; antwoord is voldoende.

Conclusie.
De voorzitter concludeert dat er een toezegging is gedaan nl:

- Systeem indexatie GGD ter inzage leggen.

Voorts concludeert de voorzitter dat dit voorstel als stemstuk zonder stemverklaring geagendeerd kan worden voor de raadsvergadering van 2 juli 2024.

3. Voorstel tot kennisnemen van de jaarstukken 2023 en geen zienswijze indienen t.a.v. de begroting 2025 en t.a.v. de eerste wijziging begroting 2024 van Laborijn.	

Eerste termijn.
Mevrouw Houwers geeft aan akkoord te gaan met het voorstel.
De heer Walter zegt dat zijn fractie akkoord gaat met het voorstel. De zienswijzen n.a.v. de kadernota zijn verwerkt.
Mevrouw Deunk zegt dat haar fractie de zorgen deelt. Er wordt op maat bezuinigd en er wordt op allerlei terrein samengewerkt. Haar fractie gaat akkoord met het voorstel.
De heer Wijbrans zegt dat Laborijn een waardevolle bijdrage levert aan onze gemeente. De kerntaak is om iedere inwoner te helpen aan betaald werk. Mocht dat niet lukken dan is de taak van Laborijn om passende ondersteuning te bieden. Ook is het de taak om het uitkeringsvolume te beheersen en waar mogelijk terug te dringen. Er is geen behoefte aan nieuw beleid. Dat levert hogere kosten op. Echter Laborijn worstelt met uitdagingen met mogelijk als gevolg dat de budgetten niet toereikend zijn. Een lastige situatie. Het gevolg is dat er keuzes gemaakt moet worden. Dat heeft Laborijn gedaan. Zijn fractie gaat akkoord met het voorstel.
Mevrouw Massop zegt dat de raad een zienswijze heeft ingediend tijdens de behandeling van de kadernota. Laborijn heeft de begroting aangepast en past binnen de budgetten. Haar fractie gaat met enige aarzelingen akkoord met de voorgestelde besparingen. De sociale raad zou ook nog met voorstellen komen. De fractie maakt zich zorgen over minder jobcoaching wat slecht kan zijn voor de ontwikkeling van cliënten. Ook wordt getwijfeld over minder intensieve hulp aan personen die al langer dan 8 jaar in de bijstand zitten. Dit kan alleen goed gaan als deze personen hulp krijgen van andere instanties zoals Figulus. Belangrijk is dat de komende jaren gekeken wordt naar wie hulp nodig heeft en hoe Laborijn deze hulp biedt. Het zou logisch zijn om diensten aan statushouders te betalen uit het reïntegratiebudget en het inburgeringsgeld te gebruiken voor de hulp aan Oekraïners. Er komt geld beschikbaar voor sociale werkbedrijven. Laborijn moet samen met de gemeente goed kijken hoe de activiteiten worden gefinancierd zodat dit aansluit bij de veranderende behoefte.
Mevrouw Oonk zegt dat haar fractie akkoord gaat met het voorstel. Er zijn duidelijke bespaar mogelijkheden gekozen. De dienstverlening wordt daardoor iets beperkter, maar meer is niet altijd beter. Locatie in Ulft wordt gesloten. Een ingrijpende beslissing en dat vergt een zorgvuldig begeleidingsproces. Het aantal huishoudens in de bijstand is hoger dan verwacht. Zijn daar verklaringen voor en wat doet de gemeente Aalten hieraan doen? Het lotingssysteem van de Woonplaats wordt gewijzigd. Er wordt meer geselecteerd. Haar fractie vindt dat mensen met een sociale en economische bindingen met Aalten voorrang zouden moeten krijgen. Kan het college zich hiervoor sterk maken?
De heer Van der Graaff zegt dat zijn fractie akkoord gaat met het voorstel.

Discussiepunten.
Geen

Reactie college.
Wethouder Wikkerink zegt dat de zienswijzen van de gemeenteraad Aalten n.a.v. de kadernota zijn verwerkt in de begroting 2025 met een aantal besparingsmogelijkheden. Er zijn nog zorgen over de toekomst. De gelden voor de sociale werkbedrijven moeten worden gebruikt voor salarisverhogingen. Het college had liever gezien dat deze gelden aan andere doeleinden konden worden besteed. De sluiting van de locatie Ulft wordt zorgvuldig opgepakt. Daar werken hoofdzakelijk mensen uit de gemeente Oude IJsselstreek in de oude WSW. Enkelen gaan naar de locatie Doetinchem en anderen naar locatie Aalten. De instroom lijkt procentueel hoger dan Doetinchem. De gemeente Aalten onderzoekt momenteel de oorzaak van deze hoge instroom en welke maatregelen kunnen worden genomen. Dat is overigens erg lastig. De vraag is of ten gevolge van het lotingssysteem meer personen in de bijstand zijn gekomen.

Conclusie.
De voorzitter concludeert dat er geen toezeggingen zijn gedaan en dat dit voorstel als stemstuk zonder stemverklaring geagendeerd kan worden voor de raadsvergadering van 2 juli 2024.

4. Voorstel tot kennisnemen van de jaarstukken 2023 en een zienswijze indienen t.a.v. begroting 2025 van de Regio Achterhoek.	

Eerste termijn.

De heer Walter zegt dat zijn fractie de Regio Achterhoek ziet als een belastende post. Het kan wat opleveren, maar het kan ook flink geld kosten. De voorliggende zienswijze wordt dan ook van harte ondersteund. De portefeuillehouder moet er wel voor zorgen dat deze zienswijze ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Duidelijk moet worden welke lasten gedeeld worden en welke lasten op het bordje van de gemeente komen.

Mevrouw Lankhof zegt dat haar fractie de wens van uitbreiding van de formatie begrijpt gezien de extra taken. De voorliggende zienswijze wordt wel onderschreven.

De heer Wijbrans gaat akkoord met het voorstel. Een vertegenwoordiging in Brussels is verstandig.

Mevrouw Oonk zegt dat haar fractie akkoord gaat met het voorstel. De Regio doet goede dingen zoals lobbyactiviteiten. Er zijn wel grenzen aan wat kan en wat nodig is.

De heer Van der Graaff is blij met de constructieve samenwerking in de regio. Dan mag er ook een bijdrage worden gevraagd aan de gemeenten. Getwijfeld wordt over de zienswijze. De ambitie van de Regio mag geld kosten. De samenwerking bestaat sinds kort uit acht gemeenten. Wat zijn de financiële gevolgen hiervan? De toetreding van Montferland betekent een verhoging van de totale inwonerbijdrage aan de Regio van ongeveer € 295.000. Hoe verhoudt zich dat tot de extra te maken kosten van toetreding en het wegvallen van de provinciale bijdrage? Discussiepunt: regionale samenwerking mag geld kosten.

Mevrouw Massop zegt dat haar fractie akkoord gaat met voorstel. Het kost geld maar levert ook wat op. Er worden ook IZA/Gala gelden ingezet terwijl de gemeenten en de GGD dat ook doen. Overlapping moet worden voorkomen.

Mevrouw Houwers zegt dat haar fractie akkoord gaat met het voorstel. Dit is in lijn met de eerder gemaakte afspraken.

Discussiepunt.

- Regionale samenwerking mag geld kosten.

Reactie college.

De burgemeester geeft aan dat IZA/Gala besproken wordt in de thematafel De gezondste regio. Dit aspect valt buiten dit voorstel. De financiële situatie is als volgt. Montferland betaalt € 295.000 aan de Regio Achterhoek. Dat zou winst zijn. Echter daar staan extra werkzaamheden tegenover. Twee extra fte's worden nl voorgesteld voor twee thematafels waarvoor nog geen accounthouders zijn aangesteld. Daarnaast stopt de provincie met het toekennen van een bijdrage aan de Regio Achterhoek van € 500.000. Bezien wordt hoe dat wordt opgevangen. Er zijn nog onduidelijkheden over de wijze waarop het nieuwe Kabinet en de provincie omgaan met de regio's. Ook laat de Regio Achterhoek zich nog weinig zien in Brussels. Mogelijk laat de Regio daar kansen liggen. Over de lobby functie in Brussel moet nog een definitief besluit worden genomen. Er vindt nu eerst een onderzoek plaatst. Twee jaar geleden heeft de provincie aangekondigd te stoppen met het toekennen van een bijdrage aan samenwerkings-verbanden. De provincie heeft ook financiële zorgen. In de zienswijze wordt aangegeven dat Aalten de ontwikkelingen snapt, maar de gemeente heeft in 2026 ook financiële problemen. Daarom wordt gevraagd om terughoudend met nieuwe ontwikkelingen om te gaan en te kijken naar andere oplossingen. Kan het binnen de huidige budgetten? Het college heeft er bewust voor gekozen om een kritisch signaal af te geven. Uiteraard moet ook de reacties van andere gemeenten worden afgewacht. Overigens is de huidige inwonerbijdrage relatief laag ten opzichte van andere samenwerkingsverbanden.

Tweede termijn.

Discussiepunt: Regionale samenwerking mag geld kosten.

De heer Van der Graaff begrijpt de reacties om de hand op de knip te houden. Gezien de ambities van de Regio en het belang dat gehecht wordt aan regionale samenwerking vraagt hij zich af of de door het college voorgestelde zienswijze wel ingediend moet worden.

De heer Walter zegt dat zijn fractie terughoudend is met het beschikbaar stellen van middelen aan de Regio Achterhoek. De gemeente heeft ook financiële problemen. Daarom is het goed dat aangegeven wordt dat Aalten niet meegaat met alle plannen van de Regio. Deze zienswijze past in de visie van zijn fractie.

De heer Van der Graaff zegt dat het vreemd zou zijn als Aalten aangeeft dat de hand op de knip moet worden gehouden terwijl andere gemeenten hechten aan goede samenwerking en wel van oordeel zijn dat dit geld mag kosten.
Mevrouw Lankhof zegt dat de zienswijze oproept om kritisch naar de financiën te kijken en te zoeken naar oplossingen binnen de bestaande budgetten. Dat signaal wordt aan de Regio meegegeven.
Mevrouw Oonk zegt dat samenwerkingsverbanden de neiging hebben steeds groter te willen worden. Het is goed dat kritisch wordt gekeken naar de bestaande taken. Wellicht moeten bepaalde taken niet meer uitgevoerd worden.
De heer Van der Graaff overweegt een motie of amendement.

Conclusie.
De voorzitter concludeert dat er geen toezeggingen zijn gedaan en dat dit voorstel als bespreekstuk geagendeerd kan worden voor de raadsvergadering van 2 juli 2024.

5. Sluiting

De voorzitter sluit om 21:45 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van Aalten in de openbare vergadering van 2 juli 2024.

M.A.J.B. Fiering	mr. A.B. Stapelkamp
raadsgriffier	voorzitter